

“IK HEB EEN BEETJE EEN RAAAR ZELFBEELD”

Actrice Annet Malherbe

Actrice Annet Malherbe speelt al jaren in de (film) producties van haar partner Alex Warmerdam, maar werd bekend bij het grote publiek als Willemijn Lodewijckx in *Gooische Vrouwen*. Annet over toneelspelen, overgewicht en het moeder zijn van zoons Mees (24) en Houk (19).

◁ Annet Malherbe (51), tijdens het interview gehuld in zwierige bloemenjurk boven een zwarte maillot, is de verpersoonlijking van de oermoeder. Dat proef je in haar krachtige rol in *De laatste dagen van Emma Blank*, haar zesde samenwerking met haar man Alex van Warmerdam, en dat merk je ook thuis, waar ze trots familiefoto's tevoorschijn haalt. In de zonnige Amsterdamse woonkeuken – haar favoriete plek in huis – illustreert alles het creatieve leven van Annets gezin: van de schilderijen van Alex en de rondslingerende demo's van haar zoons tot de oude filmstills aan de muur waarop een jonge, guitige Annet te zien is.

Alex en jij werken samen sinds Abel (1986). Hoe gisseert hij jou?

“Alex is heel helder, hij weet precies wat hij wil. Ik ben natuurlijk wel een heftig iemand, het is snel te veel bij mij. Soms zegt hij dan: ‘Het mag wel wat minder.’ En het klinkt misschien ongelofwaardig, maar ik ben op de set heel volgzzaam. Het is zijn geesteskind en ik ben de uitvoerder. Bij Alex is het vaak: speel de tekst – want daar is zó goed over nagedacht – en dan komt de rest vanzelf.”

Wat is jouw aanpak?

“De karakters in de film zijn allemaal afschuwelijke, uitgesproken personen. Bella is een snoeiharde vrouw, zonder mededogen. Ik wilde per se een pinkring van diamant omdat ik vond dat dat bij haar paste – ijskoud en hard maar ook schitterend. Cliché's, maar voor mij was dat sieraad een must, als ingang in het personage. Sommige acteurs schrijven hele cv's over hun karakter en maken moodboards. Daar ben ik te lui voor. Bij mij gaat het werk altijd door, ik blijf associëren in mijn hoofd. Alles wat ik zie, geeft inspiratie. Zodra ik op straat loop, gaan al mijn receptoren open.”

Je komt uit een goed milieu, kon je dat gebruiken in *Gooische Vrouwen*?

“Tuurlijk! Ik heb gehockeyd, maar het was niet zo dat mijn ouders op de club

kwamen om bardienst te doen. Als kind had ik mijn ogen al niet in mijn zak zitten. ‘Laissez faire, laissez passer’, dat werd bij ons gezegd. Bij Willemijn wordt zoiets net wat groter. En ik had een tante die vaak als ze binnenkwam, zei (zet geaffecteerde stem op): ‘Zó jongens! Eéénig!’ Dat soort dingen zit allemaal in mijn archief.”

Wat is het belangrijkste verschil tussen hoe je nu werkt en je begintijd als actrice?

“De ervaring van de jaren. Toen ik begon, voelde ik me soms geblokkeerd, wist ik letterlijk niet hoe ik op het toneel moest staan. Dat moet je leren. En ik heb geluk gehad, ik heb niet heel erg moeten knokken. Maar ik kan natuurlijk wel iets en ik val in de smaak met sommige dingen, maar dat komt vooral door televisie. Dat is frappant: je kunt dertig jaar de sterren van de hemel spelen op het toneel en dan komt televisie en ben je ineens bekend bij iedereen. Nu is het zo dat ik soms langdurig word aangehaald in een restaurant. Dat negeer ik, maar prettig is het niet, want hoe moet ik me dan gedragen? Ik heb liever dat ze naar me toekomen en zeggen: we zijn fan, mogen we een handtekening?”

Wat beviel je bij *Gooische Vrouwen*?

“We kregen de kans om zonder reserve te schitteren. Het script was goed en ik kon ook veel van mijn eigen fantasie kwijt. Ik mocht voorstellen indienen voor Willemijn en dan zeiden de schrijvers: ‘Oké, misschien kunnen we daar wel een scène van maken. Dat is uniek bij televisie. En Willemijn is wel iemand geworden in wie mensen zich herkenden, als ik de kijkers mag geloven.”

Toch ben je gestopt, heb je daar spijt van gehad?

“Geen moment! Ik had er geen zin meer in, maar dat mag je niet zeggen want je moet blij zijn dat je werk hebt. Mijn beslissing is misschien achteraf voor mijn directe tegenspelers nogal rigide geweest. Maar je kunt niet een beetje meedoen, want dat wilden ze natuurlijk.

Ik was er gewoon helemaal klaar mee, maar ik voelde me wel bezwaard want op internet zeiden mensen: zonder haar hoeven we niet meer te kijken. Vleidend, maar ik vond het ook beledigend voor de andere meisjes.”

Voel je voor televisie dezelfde liefde als voor toneel?

“Absoluut niet, toneel is mijn gróte liefde. Na drie jaar *Gooische Vrouwen* deed ik een tournee met het ROtheater (Het Misverstandt, red.) en merkte meteen weer hoeveel ik ervan houd. Op een middag liep ik in mijn pakje in een of ander theater en ineens voelde ik een golf van geluk: hier hoor ik thuis! Gewoon weer in het repetitielokaal het wiel uitvinden en de strijd aangaan. En dan moet je voor het eerst de vloer op en heeft iedereen een soort schuchter, katerig gevoel van: hoe moet het nou weer? Maar dat is ook heerlijk. Een soort haat-liefde-gevoel. Weten dat mensen naar jou toekomen, geeft een grotere bevrediging dan het idee dat iemand je met zijn afstandsbediening tevoorschijn heeft geklikt.”

Wonen je kinderen nog thuis?

“Mees woont thuis en Houk, de jongste, doet af en toe proefvluchten, die hopt langs leegstaande huizen van vrienden. Of ik bang ben voor het lege nest? Nee, daar wil ik niet tegenop zien. We zijn er wel aan toe.”

Wat voor moeder ben je?

“Het gekke is: drie jaar geleden had ik dat geweten maar nu weet ik het niet zo goed meer. Ook omdat ze zo groot zijn. Driekwart jaar geleden heb ik bewust gedacht: nu moet je een keer ophouden met dat maar in de hoofden van die jongens willen kruipen van: vertél dan! Heb je een vriendinnetje en hoe gaat dat dan en wie blijft er slapen. Houd eens op, dat willen ze helemaal niet, het zijn kerels. Wij vrouwen willen natuurlijk altijd praten over gevoelens. En steeds maar teleurgesteld zijn als ze iets niet doen wat jij graag wilt. Wat? Nou ja, iets met hun leven! Haha... Maar zij doen het op hun manier. Ik wilde graag dat ze een opleiding zouden volgen

en dat doen ze allemaal niet. Nou, oké. Het is niet dat ik dat als status zie – voor mijn part ben je dolgelukkig als straatveger.”

Maar je angst is?

“Ik wil gewoon dat ze voor zichzelf kunnen zorgen en een huis kunnen betalen. Maar daar hebben ze nog niet genoeg geld voor. Mees en Houk spelen nu samen in twee bands en ze zijn goed hoor! Als buitenstaander zou ik denken: het komt wel goed met ze, laat ze maar.”

Dat heb je moeten leren.

“Ja. Bewust. Je prinsjes blijven koesteren, is niet realistisch. Dat wil niet zeggen dat ik er niet in verval. En dan roept de jongste ook meteen: ‘Ik ben weer thuis hoor!’ Weet je, moederschap is pure ernst. Het brengt veel vreugde, maar je bent nooit meer zonder angst, toch? Hij kan altijd doodgaan hè, je kind. Hij kan overhoop gereden worden of in de stad doodgestoken worden, dat kan allemaal. Als ik een ziekenwagen hoor, denk ik toch altijd even: waar zijn de jongens?”

Wat heb je geprobeerd op ze over te brengen?

“Algemene omgangsvormen, maar ook hoe je met vrouwen omgaat: je maakt het niet telefonisch uit met een meisje. Vaak zeg ik: ‘Vraag het dan aan mij! Ik ben een meisje, ik weet precies wat een meisje leuk vindt’. Maar zij zien alleen een moeder natuurlijk. Ik geloof dat je aan de ene kant onlosmakelijk bent verbonden met en gepregneerd door je ouders, maar ik weet ook dat ik maar hun moeder ben. Er komt natuurlijk een dag dat ze helemaal nooit meer komen, dat ze na twee maanden denken: o nee, we moeten weer naar mama. Mijn eigen moeder – het is tussen ons niet altijd makkelijk geweest – heeft nooit een punt gemaakt van kerst en verjaardagen enzo, dat je dan thuis moest zijn. Ze heeft me nooit geclaimd.”

Wat was er niet makkelijk aan de relatie tussen jou en je moeder?

“Daar ga ik het niet meer over hebben. Mijn moeder is nu zes jaar dood en het is allemaal goedgekomen. Na haar dood begreep ik haar beter.

**“NA HAAR DOOD
BEGREEP IK
MIJN MOEDER
BETER”**

“ONDER AL MIJN VET ZIT EEN FRELE, INDISCH SKELETJE”

Annets cv

Geboren in Rotterdam
op 23 november 1957

1977-1981: Toneelschool
Amsterdam

1982-1986: theatergezelschap Baal

1986: eerste filmrol in *Abel*

1992: rol in *De Noorderlingen*

1990-1997- speelt juffrouw Jannie
in de comedy
Debiteuren Crediteuren

2005-2007: speelt Willemijn
Lodewijkx in *Gooische Vrouwen*

◀ Heb je eigenschappen van je ouders?

“Ja, dingen die ik van hen minder gewaardeerd heb, zitten ook in mij, zoals ongeduldig zijn en driftig, dat heb ik van mijn vader. En als mijn moeder zei: ‘Wat lijkt je op mij’, dacht ik: o houd je mónd! En toch had ze gelijk.”

Ik las dat je veel sport. Omdat het leuk is of omdat het moet?

“Omdat het moet. Vorig jaar februari had ik een optreden in Bellevue en ik ben een uitslover dus ik stond voluit te zingen en te dansen – sowieso een uitputtende combinatie als je 51 bent. Op een gegeven moment dacht ik: ik ga dood! Ik had helemaal geen adem meer. Ik wist: als ik deze enorme alarmbel negeer, ben ik echt zo’n enorme eikel. De volgende dag heb ik een sportschool gebeld voor een personal trainer. Ik nam me voor: ik doe alles wat hij zegt en ga niet terugpraten. Inmiddels ben ik flink afgevallen. De komende tijd ga ik veel zware voorstellingen spelen en als je te zwaar bent, kun je niet te lang staan, zo simpel is het. Onder al mijn vet zit een frêle Indisch skeletje. Rond mijn 22e was ik zelfs zo mager dat ik flaporen kreeg. Kijk, die foto uit *Abel*, die vond ik laatst en ik dacht: wat ontroerend! Zo’n jong lijf, die ogen. Die tijd komt nooit meer terug.”

Vind je dat erg, ouder worden?

“Ik heb er geen moeite mee. Je kunt het maar het beste omarmen, want het is een voortdendered proces dat je niet kunt tegenhouden. Plastisch chirurgie? Als mijn oogleden halverwege mijn gezicht hangen, waarom niet? En daar zou ik niet geheimzinnig over doen.”

Hoe kwam het dat je zo zwaar was geworden?

“Ik drink niet en ik ben geen drugsmens, dus eten was een soort drug voor mij. Koken is mijn passie. Ik ben het gelukkigst als ik hier sta te hakken en daar aan tafel zitten mensen. Het voeden van de mensheid is een oerprincipe. Eerst doe je het zo met je kinderen (houdt borst vast) en daarna (pakt lepel) zo. Iedereen volpropfen met eten, dat wil ik. Maar dat het alleen maar gezellig kan zijn als er eten op tafel staat, dat slaat helemaal nergens op. Nu kan ik prima koken zonder het allemaal zelf op te hoeven eten.”

Is dat afzien?

“Nee, helemaal niet! Een wonder hoor.”

Waarom heb je het dan niet eerder gedaan?

“Ik heb me nooit psychisch belast gevoeld door mijn omvang en gewicht. Ik heb een beetje een raar zelfbeeld. Anorexiapatiënten zien in de spiegel een dik iemand, maar ik dacht nooit als ik de deur uitging: nu zien mensen een dikke vrouw. Maar ik heb natuurlijk geen mooi lichaam, alles hangt! Laten we elkaar geen mietje noemen, zeg.”

Als acteur word je voortdurend met je lichaam geconfronteerd.

“Ik heb mijn uiterlijk wel uitgebuit. In het script van *Gooische Vrouwen* stond: Claire ligt in het zwembad en Willemijn juicht haar vanaf de kant toe. Ik zei tegen de regisseur: ‘Het is toch veel leuker als Willemijn ín het zwembad staat?’ Ik weet waar mensen om moeten lachen.”

Iets anders: Alex en jij zijn volgend jaar dertig jaar samen, toch?

“Ja, we zijn niet getrouwd, we hebben al

dertig jaar verkering. In de beginperiode was er een moment dat we ergens stonden en ik letterlijk dacht: o, dit gaat héél lang duren. Dat heilige vuur van hem, daar viel ik voor, dat wekt bewondering. Ik weet niet precies wat het is, maar het voelt zoals dat plotselinge geluksgevoel in dat theater. Het gaat volstrekt buiten je om, je kunt het niet oproepen of ensceneren, dat is de vluchtigheid van geluk, lijkt mij.”

Wordt jullie jubileum nog groots gevierd?

“Zeker, ik ben altijd van groots vieren. Toen ik vijftig werd, heb ik in de tuin een tent laten bouwen en heb ik gekookt voor tachtig man. Ik ben een uitslover: kijk, dat kan ik dus ook! Heerlijk, zo’n productie: een tent kopen met een enorme kroonluchter erin en vier meisjes die met bladen lopen. En ik had visagie ingehuurd om me te laten opmaken, mooi jurkje aan, geweldig! En onze jongens hebben muziek gemaakt. Te gek toch?”

Zolang samen.

“Het laat zich niet heel goed definiëren. Het is een levend organisme, die relatie, die dijt uit, krimpt in, verandert van vorm. Toen ik jong was, dacht ik: dertig jaar samen, dat is klef, cliché... Maar nu besef ik: het is echt een schat, een juweel dat je samen draagt. Dat je écht samen bent en dat je durft toe te geven: wat bijzonder, dat kunnen wij toch maar samen!” □

PS

Annet Malherbe speelt in de bioscoopfilm *De laatste dagen van Emma Blank*. Tot 6 juni is ze ook in het Antwerpse toneelhuis te zien in de musical *Adams Appels*. Vanaf 1 november zal ze met het Willem Breuker Collectief dertien concerten doen onder de titel *Nog lang niet jarig*.